

نگهداری 14 هزار اثر کارتونیست‌های مشهور جهان در موزه کاریکاتور تبریز

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی گفت: موزه کاریکاتور تبریز نخستین موزه بزرگ و مجهز خاورمیانه است که 14 هزار اثر از استادان و کارتونیست‌های مشهور جهان در آن نگهداری می‌شود.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی گفت: موزه کاریکاتور تبریز نخستین موزه بزرگ و مجهز خاورمیانه است که 14 هزار اثر از استادان و کارتونیست‌های مشهور جهان در آن نگهداری می‌شود.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز به نقل از عمومی اداره‌کل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی، علی داندانه اظهار داشت: 200 اثر کارتونیست ارائه شده که 70 اثر اصل از برجسته‌ترین کارتونیست‌های جهان چون زلاتوفسکی، کوزوبورکین، کوراغلی، درژنین، کولمشکینو، پرومیتا و بایرام حاجی‌زاده در دو گالری موزه به نمایش در آمده است. وی افزود: بیش از یک هزار آلبوم در کتابخانه موزه به همراه آرشیو نشریات تاریخی و خارجی موجود است که مورد استفاده عموم قرار می‌گیرد.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی بیان داشت: در آرشیو موزه 14 هزار اثر اصل، نگهداری می‌شود که این آثار حاصل برپایی بیش از 10 جشنواره بین‌المللی در استان است.

رحیم بقال‌اصغری، رئیس انجمن کاریکاتور تبریز نیز اظهار داشت: پنجمین موزه بزرگ کاریکاتور جهان در تبریز روزهای ششم و هفتم فروردین 250 نفر بازدید کننده داشته است.

وی افزود: بازدید از این موزه هنری غنی از ششم فروردین ماه جاری آغاز شده و تا 11 فروردین ماه ادامه می‌یابد. بقال‌اصغری ادامه داد: گردشگران و میهمانان نوروزی می‌توانند برای بازدید از 200 اثر هنری برجسته ارائه شده در موزه کارتونی تبریز از ساعت 9.30 تا 18.30 به این محل مراجعه کنند.

موزه کارتونی تبریز در محل ساختمان قدیمی کتابخانه ملی تبریز در سال 85 تاسیس شد، این بنای قدیمی پشت باغ تاریخی گلستان تبریز واقع شده است.

نخستین نمونه‌های کاریکاتور و کارتونی در آذربایجان شرقی را باید در سنگ نگاره، مجسمه‌ها و سرستون‌ها جستجو کرد. تمام خصایص کارتونی در این آثار که قدمت آنها به بیش از 4 هزار سال می‌رسد، وجود دارد. مجسمه‌های یافت شده « شهر ئیری« در مشکین‌شهر نمونه‌های آگاهانه اغراق کارتونی هستند، که 4 هزار سال قبل آفریده شده‌اند و از قدیمی‌ترین نمونه‌های کارتونی جهان به شمار می‌روند.

در موزه آذربایجان هم سفال‌ها و جام‌های کارتونی با سوژه‌ها و اغراق‌های مختص کارتونی را می‌توان یافت اما تاریخ رسمی کارتونی در آذربایجان به دوران چاپ و نشر و ورود دستگاه‌های چاپ بر می‌گردد.

تبریز به دلیل اینکه دروازه غرب به شرق محسوب می‌شود، مثل تمام عرصه‌ها از مدرسه تا روزنامه از تئاتر تا کودکستان از سینما تا ... کارتونی نخستین در ایران محسوب می‌شود.

شب‌نامه‌ها که اغلب با چاپ ژلاتین چاپ می‌شدند از کارتونی برای اهداف سیاسی و اجتماعی استفاده می‌کردند. اما ملانصرالدین را شاید از نخستین نشریاتی دانست که کارتونی را به صورت جدی مطرح و نشر کرد.

ملانصرالدین ابتدا در تقلیس بعد در باکو چاپ شد و بعد وارد ایران شد و در تبریز منتشر شد. جلیل محمدقلی‌زاده روشنفکر آزاده‌ای که این نشریه را چاپ می‌کرد از کارتونیست‌هایی چون «؛ بهزاد«،

«عظیم‌زاده«، روتر، شمزلینگ، موسی‌زاده و محمدزاده استفاده و کارتونی را عمومی کرد. بعدها آذربایجان و حشرات الارض و چند نشریه دیگر در تبریز از کارتونی سود جستند.

آنها علیه حاکمان جبار قاجار، وضع بهداشتی، خرافات، استعمار و روابط خانوادگی تبعض آمیز کارتونی می‌کشیدند، بنابراین اغلب مورد حمله قرار می‌گرفتند.

بعد از سرکوب مشروطیت کارتونی تبریز بی‌رمق شد و جز چند نشریه که کارتونی را به صورت تصویرگری استفاده کردند تا زمان انقلاب اتفاق مهمی در عرصه کارتونی تبریز رخ نداد. بعد از انقلاب دانشجویان انقلابی از احزاب و گروه‌های سیاسی مختلف، کارتونی را به عنوان حربه‌ای برای تحقیر و تمسخر و سرکوب حریف استفاده کردند. از این روی کارتونی آسیب دید و نشریات برچیده شدند. از اواخر دهه شصت، بار دیگر کارتونی تبریز قد علم کرد و با تشکیل گروه‌های متعددی دوباره خود را سازماندهی کرد که محصول این تلاش‌ها در اوایل سال 1380 تأسیس انجمن کارتونیست‌های تبریز بود.

همزمان با تأسیس نخستین و تنها سازمان ثبت شده و رسمی کارتونی ایران، نشریه، سایت، مسابقات نیز آغاز به فعالیت گسترده کردند، فکو ایران تأسیس شد و مردم از کارتونی استقبال کردند. اغراق‌آمیز نخواهد بود اگر بگوییم کارتونی تبریز اکنون سال‌های طلایی خود را آغاز کرده و تمام فعالیت‌های مهم کارتونیست‌های جوان نوید یک آینده پربار برای هنر را در تبریز می‌دهد.